



در رساله مجاز امام صادق علیه السلام

## اصول فقه (بحث چهارم - اصول عملیه)

بیان اصول اربعه

جلسه ۴۲۲

استاد شفیعی

### خلاصه بحث گذشته

شیخ انصاری: استصحاب فقط در شک در رافع حجت است؛ زیرا تعبیر «نقض» فقط در متیقنی معنا دارد که قابل بقاء باشد، پس مفاد اخبار فقط شامل شک در رافع می شود، چون متیقن در این شک است که قابلیت استمرار دارد. ایراد آخوند: حمل یقین بر معنای متیقن خلاف ظاهر است.

حق آن است که: لا تنقض، منسوب به خود یقین است، و این یقین اعم است از اینکه متیقنش قابلیت بقاء داشته باشد یا نه، پس بدلیل عمومیت شامل شک در مقتضی و رافع می شود.

### مدخلیت یقین

یقین دخل در حکم دارد، چرا؟ چون وصف مشعر به علیت در حکم است. شارع حکم می کند: اکرم زید العالم. معلوم می شود که وصف علم، علیت در وجوب اکرام دارد؛ پس یقین علیت (ولو بنحو علیت ناقصه) در حکم دارد.

### مقدمه اول

شکی نیست نقضی که منهی عنه است در لسان اخبار منتسب به خود یقین است. و ظاهر این نسبت این است که: یقین فی حد ذاته مورد وثوق بوده و مقتضی تمسک و عدم نقض است، در مقابل شکی است که آن شک، عین وهن و تزلزل است.

### یقین و اراده ی متیقن

حمل یقین بر اراده ی متیقن بر وجهی که اسناد لفظی داشته باشد به متیقن بر نحو مجاز در کلمه یا به نحو حذف مضاف، خلاف ظاهر از آن اخبار است. بلکه خلاف سیاق اخبار و بلکه مستهجن است.

مرحوم نایینی: مراد شیخ انصاری از حمل بر مجاز (بدون قرینه) بسیار بعید است و بعیدتر از این مجاز در کلمه؛ اراده‌ی حذف مضاف است.

مراد از اسناد

مراد از لا تنقض، نهی از نقض احکام یقین است.

اشکال: در این فرض، الیقین باید بمعنای متیقن اخذ شود که می‌شود مجاز در اسناد، لذا اشکالی که بر

شیخ وارد بود، در این مورد هم وارد می‌شود؟

جواب: فرق است بین مجاز در کلمه با مجاز در اسناد.